

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 806/2014 siekiant sukurti Europos indėlių garantijų sistemą

(COM(2015) 586 final – 2015/0270 (COD))

(2016/C 177/04)

Pranešėjas Daniel MAREELS

Europos Parlamentas, 2016 m. sausio 18 d., ir Taryba, 2016 m. sausio 20 d., vadovaudamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsniu, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 806/2014 siekiant sukurti Europos indėlių garantijų sistemą

(COM(2015) 586 final – 2015/0270 (COD)).

Ekonominės ir pinigų sąjungos, ekonominės ir socialinės sanglaudos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2016 m. kovo 3 d. priėmė savo nuomonę.

515-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2016 m. kovo 16–17 d. (kovo 17 d. posėdis), EESRK priėmė šią nuomonę 197 nariams balsavus už, 2 – prieš ir 8 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. **Kartu** su pasiūlymu dėl Europos indėlių garantijų sistemos (EIGS) Komisija paskelbė **komunikatą „Bankų sąjungos sukūrimas“**⁽¹⁾. Akivaizdu, kad abu paskelbti dokumentai yra tarpusavyje susiję: įvedus naujas rizikos pasidalijimo priemones (pasiūlymas dėl EIGS), kartu turi būti taikomos papildomos rizikos mažinimo priemonės bankų sąjungoje (komunikatas). Aišku, kad šie du dokumentai yra dvi to paties priemonių rinkinio dalys, todėl Komitetas mano, kad tikslinga pareikšti nuomonę ir dėl komunikato. EESRK ir pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, ir komunikatą vertina palankiai.

1.2. *Trumpai tariant*, Komitetas iš esmės mano, kad abi priemonės reikės **įgyvendinti vienodai, taikant iš tikrųjų tokias pat priemones ir metodus**, nes nustatyta, kad tam tikri esminiai ir svarbūs EIGS ir **rizikos mažinimo priemonių**, apie kurias paskelbta, tikslai, susiję su bankų sąjungos stiprinimu ir sukūrimu, yra bendri. Šios dvi priemonės, pagal kurias turi būti suteiktos tokios pat garantijos norint iš tikrųjų pasiekti nurodytus tikslus, juo labiau būtinos dėl to, kad jos yra viena kitą papildančios ir būtinos siekiant rasti suderintą, visiems priimtina ir kartu galutinį sprendimą. Todėl siekiant realios pažangos, Komiteto nuomone, **būtina** užtikrinti, kad EIGS ir atitinkamos rizikos mažinimo priemonės būtų **svarstomos ir įgyvendinamos nedelsiant, tuo pat metu ir veiksmingai** pagal aiškų ir praktišką tvarkaraštį. Taip pat labai svarbu sudaryti tinkamas sąlygas siekti pažangos, kad **toliau būtų kuriama Ekonominė ir pinigų sąjunga (EPS)**, kurios pagrindinė dalis yra **bankų sąjunga**.

1.3. EIGS yra labai svarbi bankų sąjungos dalis – tai trečiasis šios sąjungos ramstis. Komitetas jau anksčiau yra nurodęs, kad visapusiškai remia bankų sąjungos sukūrimą ir indėlių garantijų sistemą, ir pabrėžęs, kad šioje srityje būtina nedelsiant imtis veiksmų siekiant stiprinti ES ekonomikos ir finansinį stabilumą.

⁽¹⁾ COM(2015) 587 final

1.4. Tuo, kad indėliai būtų stabilūs, saugūs ir gerai apsaugoti, yra suinteresuoti visi, ypač sutaupų turintys asmenys ir indėlininkai. EESRK ir toliau yra įsitikinęs, kad svarbu išsaugoti šių asmenų pasitikėjimą ir jiems užtikrinti kuo didesnę apsaugą. Taigi reikėtų didinti sutaupų turinčių asmenų ir indėlininkų pasitikėjimą bankais ir užtikrinti, kad jie galėtų pasinaudoti finansinės integracijos ir sąžiningos bankų konkurencijos teikiama nauda. Be to, stabilūs indėliai ir toliau būtini tam, kad būtų finansuojama ekonomika, namų ūkiai ir įmonės, ypač MVĮ.

1.5. EESRK nuomone, EIGS turi padėti toliau stiprinti bankų sąjungą, didinti jos atsparumą galimoms finansų krizėms ir užtikrinti finansų stabilumą. Europos indėlių garantijų sistema gali daryti teigiamą įtaką valstybių narių ir bankų padėčiai, nes gali labiau padėti įveikti vietas mastu patirtus sukrėtimus. Ji gali atgrasyti kai kuriuos asmenis nuo noro imtis spekuliacijų, nukreiptų prieš tam tikras šalis arba tam tikrus bankus, ir taip užtikrinti, kad būtų sumažinta masinio indėlių atsiėmimo rizika. Kartu tai dar labiau susilpnins bankų ir suverenių valstybių ryšį.

1.6. Rizikos mažinimo bankų sąjungoje priemonės, apie kurias paskelbta, taip pat yra būtinos. Jos padeda stiprinti bankų sąjungą užtikrinant, kad bankai konkuruotų vienodomis sąlygomis ir silpnėtų jų ryšys su suverenėmis valstybėmis. Taip didėja sistemos atsparumas ir stabilumas. Kad būtų galima pritarti rizikos pasidalijimo mechanizmui, reikia iš tikrųjų sudaryti vienodas sąlygas reglamentavimo ir priežiūros srityje; tai savo ruožtu padeda užtikrinti visų bankų sąjungos projektu suinteresuotų šalių tarpusavio pasitikėjimą.

1.7. Pagal šias priemones visos valstybės narės į savo nacionalinę teisę turi perkelti galiojančius bankų sąjungos teisės aktus (Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvą (BGPD) ir Direktyvą dėl indėlių garantijų sistemų (DIGS)) ir juos visiškai įgyvendinti. Teigiamas aspektas yra tas, kad, paskelbus pasiūlymus dėl EIGS ir komunikatą, valstybių narių, turinčių įdėti daugiau pastangų, skaičius sumažėjo. Komisija imasi priemonių dėl šalių, kurios vėluoja perkelti direktyvas į nacionalinę teisę.

1.8. Reikia stengtis dar labiau sumažinti bankų sektoriuje kylančią riziką ir užtikrinti, kad bankų sąjungoje būtų kuo labiau suderintos sritys, kuriose priemonių jau imtasi. Taigi būtina iš anksto sukurti nacionalines indėlių garantijų sistemas, kuriose būtų sukaupta daug kapitalo, kurios būtų stabilios ir veiksmingos. Toliau kuriant šį bankų sąjungos ramstį, reikėtų kuo labiau vengti įvairios galimos neatsakingo elgesio rizikos (tiek bankų, tiek valdžios institucijų ir sutaupų turinčių asmenų). Iš tikrųjų dėl neatsakingo elgesio rizikos bankų sąjungos veikla gali būti nebe tokia veiksminga ir netgi nebe tokia saugi. Nuostata, kad valstybė narė EIGS pasinaudoti gali tik tada, kai ji įvykdo visas kitas sąlygas, yra reikalinga.

1.9. Komitetas mano, kad Komisija turėtų atlikti išsamų ir visuotinį poveikio vertinimą, kuris galėtų būti pagrįstas anksčiau pagal IGS direktyvą atliktais panašiais tyrimais, atsižvelgiant į tai, kad šis klausimas yra svarbus bankų sąjungai, EPS sukūrimui ir investuotojų bei indėlininkų pasitikėjimui. Šio tyrimo rezultatai turėtų būti skelbiami, taip pat siekiant dar labiau sustiprinti pasiūlymo teisėtumą.

1.10. Be to, skirtumai tarp šalių vis dar yra dideli ir daugelyje sričių kyla daug problemų, kaip, beje, neseniai pažymėta kelete tarptautinių ataskaitų. Būtina pašalinti šiuos skirtumus ir išspręsti šias problemas. Nesigilinant visų pirma reikėtų paminėti tai, kad bankų sektoriuje suteikiama daug neveiksnių paskolų ir kad šios paskolos nevienodai pasiskirsčiusios tarp euro zonos valstybių narių ir bankų.

1.11. Komitetas mano, kad mažinant riziką pakankamai dėmesio vis dėlto reikėtų skirti tokio mažinimo poveikiui kreditų teikimui. Visų pirma kreditų teikimas MVĮ, MVPĮ, veiklą pradedančioms ir kitoms naujai įsteigtoms įmonėms turi ir toliau būti pagrindinis ES ir jos valstybių narių prioritetas.

1.12. Be to, Komiteto nuomone, taip pat svarbu siekti pažangos kuriant EPS, kuri, be kita ko, pagrįsta pinigų ir finansų ramsčiu, o tai reiškia, kad turi veikti tikra ES valdoma bankų sąjunga. Dėl EPS Komitetas jau anksčiau yra pažymėjęs, kad ši sąjunga vis dar yra pažeidžiama ir gali susidurti su didelėmis problemomis, todėl reikia ją toliau stiprinti plėtojant visus jos ramsčius.

1.13. EESRK nuomone, šioje srityje iš tikrųjų būtina sudaryti palankias ir tinkamas sąlygas siekti pažangos. Komitetas mano, kad svarbiausia yra užtikrinti ir didinti valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą. Norint užtikrinti šį pasitikėjimą, taip pat būtinos vienodos konkurencijos sąlygos ir konvergencija pagrįstos panašios gairės.

1.14. Dėl krizės konvergencija susilpnėjo, ir dabar reikia nedelsiant vėl imtis atitinkamų darbų, kad valstybėse narėse būtų siekiama pažangos ir jos būtų skatinamos jos siekti kartu. Taip pat reikėtų remti ekonomikos gaivinimą, sudaryti palankesnes sąlygas makroekonominiam disbalansui mažinti ir didinti gebėjimą prisitaikyti.

1.15. Komitetas palankiai vertina tai, kad naujoji indėlių garantijų sistema neturi poveikio bankų sektoriaus išlaidoms, taip pat mano, kad rizika pagrįstą įnašų skaičiavimo metodą pageidautina tiesiogiai nurodyti pasiūlyme dėl EIGS, o ne deleguotuose aktuose. Iš tikrųjų šis metodas yra labai svarbi numatomo reglamentavimo dalis, kurią iš principo verta apibrėžti aukščiausiu lygmeniu.

2. Aplinkybės

2.1. Kuriant bankų sąjungą buvo nuspręsta, kad jos ramsčiai bus kuriami laipsniškai.

2.2. Pirmieji du etapai – tai bendro priežiūros mechanizmo sukūrimas (pagal šį mechanizmą Europos Centrinis Bankas (ECB) prižiūri⁽²⁾ euro zonos bankus⁽³⁾) ir bendro pertvarkymo mechanizmo taikymas nuo 2016 m. sausio 1 d.

2.3. Šiuo metu pateiktas pasiūlymas dėl trečiojo bankų sąjungos ramsčio – **Europos indėlių garantijų sistemos**⁽⁴⁾. Ši sistema pagrįsta Direktyva dėl indėlių garantijų sistemų (IGS⁽⁵⁾), pagal kurią sukurtos nacionalinės indėlių garantijų sistemos ir numatyta institucines apsaugos sistemas pripažinti indėlių garantijų sistemomis. Penkių pirmininkų pranešime „Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimas“⁽⁶⁾ taip pat pasiūlyta tokios sistemos kūrimui numatyti ilgesnį laikotarpį.

2.4. Numatyta, kad naujoji sistema⁽⁷⁾ pamažu bus kuriama etapais⁽⁸⁾:

2.4.1. Pirmuoju etapu, kuris truks trejus metus – iki 2020 m., bus taikomas perdraudimo modelis. Šiuo etapu nacionalinei indėlių garantijų sistemai EIGS lėšų bus galima skirti tik išnaudojus visus nuosavus nacionalinės sistemos išteklius, jeigu atitinkama valstybė narė laikėsi Direktyvos dėl indėlių garantijų sistemų nuostatų. Taigi tikslas yra susilpninti bankų ir suverenių valstybių ryšį.

2.4.2. Vėliau EIGS pamažu taps sujungta sistema (bendrojo draudimo sistema). Šiuo etapu tam, kad prireikus būtų galima gauti EIGS lėšų, nuosavų nacionalinės garantijų sistemos išteklių išnaudoti nereikės. Iš pradžių bus nustatytas gana mažas EIGS įnašas (20 %), o po ketverių metų jis sieks 80 %. Tai reiškia, kad nacionalinės sistemos labiau dalinsis rizika.

2.4.3. Trečiuoju etapu EIGS tenkančios rizikos dalis pamažu didės, kol pasieks 100 %. Taigi 2024 m. nacionalinės indėlių garantijų sistemos bus visiškai pakeistos naująja Europos sistema, kuria vienintele bus naudojamos mokant kompensacijas indėlininkams.

2.5. Šiomis aplinkybėmis pasiūlyme nurodyta, kad greitai bus įsteigtas Europos indėlių garantijų fondas. Jis bus finansuojamas bankų įnašais, tikslinamais atsižvelgiant į riziką. Sistema neturėtų daryti įtakos bankų sektoriaus išlaidoms, nes įnašai į Europos sistemą bus išskaičiuojami iš bankų įnašų į nacionalines IGS.

2.6. Sistema pagrįsta didelėmis garantijomis, pavyzdžiui, draudžiamos tik tos nacionalinės IGS, kurios atitinka ES taisykles ir buvo sukurtos laikantis šių taisyklių.

⁽²⁾ Nuo 2014 m. lapkričio mėn.

⁽³⁾ Didžiuosius bankus (apie 130) tiesiogiai prižiūri ECB, o kitus (daugiau kaip 6 000) – pirmiausia nacionalinės priežiūros institucijos.

⁽⁴⁾ Dar vadinama EIGS arba anglų kalba EDIS (*European Deposit Insurance Scheme*).

⁽⁵⁾ Šioje direktyvoje nustatyta, kad apsauga taikoma 100 000 EUR neviršijančiai indėlių, priklausančių ES santaupų turintiems asmenims, sumai.

⁽⁶⁾ Žr. „Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimas“, Jean-Claude Juncker pranešimas, parengtas glaudžiai bendradarbiaujant su Donald Tusk, Jeroen Dijsselbloem, Mario Draghi ir Martin Schulz, ypač p. 11.

⁽⁷⁾ Žr. 2015 m. lapkričio 24 d. paskelbtą Pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 806/2014 siekiant sukurti Europos indėlių garantijų sistemą, COM(2015) 586 final – 2015/0270 (COD).

⁽⁸⁾ EIGS struktūra atitinka standartinę bankų sąjungos struktūrą: 28 valstybėse narėse taikomas bendras taisyklių sąvadas, pateiktas šiuo metu galiojančioje direktyvoje dėl indėlių garantijų ir papildytas EIGS, kuri privaloma euro zonos šalims ir kurią gali taikyti kitos valstybės narės, norinčios prisijungti prie bankų sąjungos.

2.7. Paskelbusi apie naujosios sistemos sukūrimą, Komisija komunikate „Bankų sąjungos sukūrimas“ kartu paskelbė apie priemonių, skirtų mažinti riziką bankų sąjungoje, rinkinį⁽⁹⁾ ⁽¹⁰⁾.

3. Bendrosios pastabos ir komentarai

3.1. Komitetas konstatuoja, kad komunikatas⁽¹¹⁾ dėl rizikos mažinimo bankų sąjungoje paskelbtas kartu su pasiūlymais dėl EIGS. Komisijos nuomone, abu paskelbti dokumentai yra tarpusavyje susiję. Pasiūlymu dėl EIGS įvedus nuostatą dėl didesnio rizikos pasidalijimo, kartu turi būti taikomos kitos rizikos mažinimo priemonės. Todėl Komitetas mano, kad abu šie dokumentai yra dvi vieno priemonių rinkinio dalys. Į tai bus atsižvelgta pateikiant pastabas ir komentarus dėl naujų dokumentų.

3.2. EESRK nuo pat pradžių palankiai vertino bankų sąjungą ir priimtas priemones, susijusias su pirmuoju ir antruoju ramsčiais⁽¹²⁾. Komitetas išreiškė nuomonę, kad ši klausimą reikia svarstyti nedelsiant⁽¹³⁾.

3.3. Be to, Komitetas visada rėmė tolesnį bankų sąjungos kūrimą⁽¹⁴⁾ ir siekį kuo skubiau ją papildyti su indėlių apsauga susijusiu trečiuoju ramsčiu. Šiomis aplinkybėmis jau buvo rekomenduota stiprinti ir tobulinti bendrą indėlių apsaugos sistemą⁽¹⁵⁾.

3.4. Komitetas palankiai vertina pasiūlymus dėl EIGS ir pritaria siekiamiems tikslams, kad taikant reglamentą, kurio tikslas – apsaugoti indėlius, gerinti ir derinti santaupų turinčių asmenų apsaugą, didinti finansinį stabilumą ir dar labiau riboti bankų ir šalių, kuriose jie veikia, institucijų ryšius, būtų stiprinama bankų sąjunga.

3.5. Taikant rizikos pasidalijimo principą toks planas gali turėti teigiamą įtaką tam tikrų valstybių narių ir tam tikrų bankų padėčiai, nes jis labiau negu dabartinės nacionalinės sistemos prireikus gali padėti įveikti sunkumus, atsiradusius dėl vietos mastu patiriamų didelių sukrėtimų. Jis gali atgrasyti kai kuriuos asmenis nuo noro imtis spekuliacijų, nukreiptų prieš tam tikras šalis arba tam tikrus bankus, ir taip užtikrinti, kad visoje bankų sąjungoje būtų sumažinta bendra rizika.

3.6. Labai svarbu užtikrinti tinkamą santaupų turinčių asmenų indėlių apsaugą ir šiems indėliams taikyti kuo didesnes garantijas. Kilus krizei padaryta didelė pažanga, ir naujų pasiūlymų tikslai gali padėti dar labiau padidinti pasitikėjimą, nes jie gali užtikrinti intensyvesnę šalių finansinę integraciją ir vienodas bankų tarpusavio konkurencijos sąlygas.

⁽⁹⁾ Tokios priemonės galėtų būti:

- pasirinkimo galimybių ir valstybių veiksmų laisvės taikant prudenčines taisykles mažinimas, kad bendras priežiūros mechanizmas galėtų veikti kuo veiksmingiau,
- nacionalinių indėlių garantijų sistemų derinimas,
- teisės aktų priėmimas siekiant įgyvendinti likusius tarptautiniu lygmeniu nustatytos reguliavimo sistemos aspektus, susijusius su bankais, visų pirma siekiant riboti bankų daromą svarto poveikį, užtikrinti stabilų bankų finansavimą ir gerinti pagal riziką įvertinto turto palyginamumą, taip pat siekiant sudaryti sąlygas iki 2019 m. įgyvendinti Finansinio stabilumo tarybos rekomendacijas dėl bendro bankų pajėgumo padengti nuostolius, kad sunkumų patiriantys bankai turėtų pakankamai išteklių ir nereikėtų naudoti mokesčių mokėtojų lėšų,
- galiojančių taisyklių laikymasis siekiant užtikrinti, kad mokiam ir atspariam bankų sektoriui palaikyti būtų naudojama kuo mažiau viešųjų lėšų,
- didesnė nemokumo teisės konvergencija visose valstybėse narėse, kaip nustatyta kapitalo rinkų sąjungos kūrimo veiksmų plane,
- su prudenčine tvarka, kuri taikoma bankų pozicijai dėl valstybės rizikos, susijusios iniciatyvos, visų pirma bankų pozicijos dėl atskiros valstybės skolos rizikos ribojimo, kaip priemonė užtikrinti, kad bendra su valstybe susijusi bankų rizika būtų pakankamai diversifikuota.

⁽¹⁰⁾ Žr. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Centriniam Bankui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Bankų sąjungos sukūrimas“, COM(2015) 587 final, 2015 m. lapkričio 24 d.

⁽¹¹⁾ Žr. 2.7 punktą.

⁽¹²⁾ T. y. bendrą priežiūros mechanizmą ir bendrą pertvarkymo mechanizmą.

⁽¹³⁾ Be kita ko, žr. EESRK nuomonės dėl Pasiūlymo dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamento (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), nuostatos dėl jo sąsajų su Tarybos reglamentu (ES) Nr. .../..., kuriuo Europos Centriniam Bankui pavedamos specialios užduotys, susijusios su rizikos ribojimu pagrįstos kredito įstaigų priežiūros politika (COM(2012) 512 final – 2012/0244 (COD)) ir Komisijos komunikato Europos Parlamentui ir Tarybai „Bankų sąjungos kūrimo gairės“ (OL C 11, 2013 1 15, p. 34) 1.12 dalį.

⁽¹⁴⁾ Be kita ko, žr. EESRK nuomonę dėl Ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimo. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pasiūlymai būsimam ES teisėkūros laikotarpiui (OL C 451, 2014 12 16, p. 10) ir EESRK nuomonę dėl Ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) sukūrimo. Politinis ramstis (OL C 332, 2015 10 8, p. 8).

⁽¹⁵⁾ Žr. 13 ir 14 išnašose nurodytas nuomones.

3.7. Stabilūs indėliai yra patikimas finansavimo šaltinis, kuris labai svarbus ekonomikai, ypač namų ūkiams, taip pat mažoms ir naujai įsteigtoms įmonėms (pvz., MVĮ, MVPI⁽¹⁶⁾) ir veiklą pradedančioms įmonėms), taigi šie indėliai padeda užtikrinti būtiną ekonomikos augimą. MVĮ (plačiaja prasme) yra gyvybiškai svarbios Europos ekonomikai. Jose šiuo metu dirba daugiau kaip du trečdaliai visų privačiojo sektoriaus darbuotojų ir jos sudaro 85 % grynojo užimtumo augimo. EESRK puikiai supranta, kad kreditų teikimas perspektyvioms MVĮ yra labai svarbus ekonomikos augimui ir naujų darbo vietų kūrimui. Todėl tai turi būti pagrindinis prioritetas tiek Europos, tiek nacionaliniu lygmeniu.

3.8. Dėl priemonių, kuriomis siekiama dar labiau sumažinti riziką, laikomasi požiūrio, kuris panašus į požiūrį dėl EIGS, todėl Komisijos dokumentą Komitetas vertina taip pat palankiai. Jis šį dokumentą juo labiau palankiai vertina dėl to, kad, viena vertus, sutampa kai kurie pagrindiniai abiejų dokumentų tikslai, tokie kaip bankų sąjungos stiprinimas ir bankų ryšių su suvereniomis valstybėmis silpninimas, kita vertus, norint įgyvendinti tikslus būtina aiškiai suderinti priemones.

3.9. Mažinant riziką negalima nepaisyti dabartinės padėties. Reikia toliau stengtis pirmiausia mažinti bankų sektoriuje kylančią riziką ir užtikrinti, kad bankų sąjungoje būtų labiau suderintos sritys, kuriose priemonių jau imtasi.

3.10. Visų pirma visos valstybės narės dabartinius su bankų sąjunga susijusius teisės aktus turi visiškai perkelti į savo teisę ir juos taikyti. Jei tuo metu, kai buvo paskelbti pasiūlymai dėl EIGS, daug valstybių narių dar buvo neperkėlusios arba tik iš dalies perkėlusios BGP ir (arba) IGS direktyvas, nuo tada padėtis pagerėjo. Komisija imasi priemonių dėl šalių, kurios vėluoja perkelti direktyvas į nacionalinę teisę⁽¹⁷⁾.

3.11. Tam tikrų problemų kyla į nacionalinę teisę toliau perkeltiant ir įgyvendinant Reglamentą dėl indėlių garantijų ir *ex ante* finansavimo sistemą. Taip pat būtina labiau derinti ir pirmiausia sukurti nacionalines indėlių garantijų sistemas, kuriose būtų sukaupta daug kapitalo ir kurios būtų stabilios ir veiksmingos, siekiant mažinti neatsakingo elgesio riziką. Be to, dėmesio reikėtų skirti šios rizikos mažinimui kiekvienu EIGS įgyvendinimo etapu. Šiuo požiūriu negalima neatsižvelgti į pavojų, galintį kilti dėl pernelyg staigaus ir griežto rizikos pasidalijimo. Nuostata, kad valstybė narė EIGS pasinaudoti gali tik tada, kai ji įvykdo kitas sąlygas ir įgyvendina esamus teisės aktus, šiuo atveju yra reikalinga.

3.12. Be to, skirtumai tarp šalių vis dar tokie pat dideli ir daugelyje sričių kyla daug problemų, kaip, beje, neseniai pažymėta kelete tarptautinių ataskaitų⁽¹⁸⁾⁽¹⁹⁾. Tai reikia spręsti. Būtina turėti omenyje, kad bankų sektoriuje suteikiama daug neveiksnių paskolų ir kad šios paskolos nevienodai pasiskirsčiusios tarp euro zonos valstybių narių ir bankų⁽²⁰⁾. Veiksmingas šių problemų sprendimas atsižvelgiant į visus kitus svarbius aspektus gali būti laikomas sąlyga siekti pažangos su indėlių apsauga susijusios rizikos pasidalijimo srityje. Šiuo tikslu, be kita ko, reikia sukurti bendrą priežiūros mechanizmą, kuriam kurį valdytų ES.

⁽¹⁶⁾ Mažosios ir vidutinės įmonės.

⁽¹⁷⁾ Dėl DIGS žr. 2015 m. gruodžio 10 d. Europos Komisijos pranešimą spaudai „Finansinės paslaugos. Komisija prašo 10 valstybių narių įgyvendinti Sąjungos taisykles dėl indėlių garantijų sistemų“ (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6253_en.htm). Dėl BGPD žr. 2015 m. spalio 22 d. pranešimą spaudai „Komisija pateikia ieškinį Europos Teisingumo Teismui dėl šešių valstybių narių, kurios į nacionalinę teisę neperkėlė ES taisyklių dėl bankų gaivinimo ir pertvarkymo“ (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5827_en.htm).

⁽¹⁸⁾ Be kita ko, žr. 2015 m. lapkričio mėn. Europos bankininkystės institucijos (EBI) ataskaitą EBA – 2015 ES-wide transparency exercise – aggregate report (<https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1280458/2015+EU-wide+Transparency+Exercise+Report+FINANCIAL.pdf>) ir ECB dokumentą Economic Bulletin Nr. 2015/5, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/eb/eb201505.en.pdf>.

⁽¹⁹⁾ Žr. EBI ataskaitą, ypač santrauką (p. 6 ir 7): „Taip pat pagerėjo turto kokybė ir padidėjo grąžos normos, nors iš pradžių kokybė buvo prasta, o grąžos normos – nedidelės, ir šiuo metu dėl jų vis dar kyla problemų. Neveiksnių pozicijos, pirmą kartą paskelbtos laikantis suderintos EBI apibrėžties, visoje ES sudaro apie 6 % visų paskolų ir avansų ir 10 % vertinant vien ne finansų bendroves, nors tarp šalių ir bankų yra didelių skirtumų. 2015 m. grąža padidėjo, tačiau lieka nedidelė atsižvelgiant į buvusius pokyčius ir apskaičiuotas nuosavo bankų kapitalo išlaidas. Nuo 2015 m. birželio mėn. reglamentuojamo ES bankų nuosavo kapitalo bendra grąža yra 9,1 %.

Galiausiai dėl valstybės garantija užtikrintų skolų pozicijų pažymėtina, kad, kaip matyti iš šiuo metu paskelbtų duomenų, investuojant į valstybės skolas pirmenybė visada teikiama savo šaliai, nors ši tendencija pamažu ir silpnėja, nes 2015 m. birželio mėn. bankai nurodė, kad jų užsienio valstybės skolų portfeliai didėja.“

⁽²⁰⁾ 2015 m. lapkričio mėn. ECB dokumentas Financial Stability Review (<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/financialstability-review201511.en.pdf?24cc5509b94b997f161b841fa57d5eca>), 74 ir tolesni punktai.

3.13. Išsamios išankstinės poveikio EIGS analizės rezultatai nėra viešai paskelbti. Tai prieštarauja skaidrumo reikalavimams. Be abejonės, būtina atlikti išsamų ir visuotinį poveikio vertinimą, kuris galėtų būti pagrįstas anksčiau pagal IGS direktyvą⁽²¹⁾ atliktais panašiais tyrimais, atsižvelgiant į tai, kad šis klausimas yra svarbus bankų sąjungai, EPS sukūrimui ir investuotojų bei indėlininkų pasitikėjimui. Šio tyrimo rezultatai turėtų būti skelbiami, taip pat siekiant dar labiau sustiprinti pasiūlymo teisėtumą.

3.14. Dėl būsimų papildomų rizikos mažinimo priemonių, apie kurias paskelbta, turi būti laikomasi požiūrio, panašaus į požiūrį dėl EIGS, kadangi šiomis dviem priemonėmis siekiama stiprinti bankų sąjungą, ir jas reikėtų konkrečiai apibūdinti ir įgyvendinti, kai tik bus sudarytos tam būtinos sąlygos.

3.15. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, akivaizdu, kad šias dvi priemones reikės stengtis įgyvendinti vienodai. Iš tikrųjų jos yra viena kitą papildančios ir būtinos siekiant rasti suderintą ir kartu galutinį sprendimą. Todėl būtina užtikrinti, kad EIGS ir atitinkamos rizikos mažinimo priemonės⁽²²⁾ būtų svarstomos ir įgyvendinamos nedelsiant, tuo pat metu ir veiksmingai. Tai ne tik iš esmės padės sukurti bankų sąjungą ir baigti kurti EPS (žr. pirmiau), bet ir suteiks didžiausią garantiją, kad bus pasiekta reali pažanga.

3.16. Komiteto nuomone, šis klausimas taip pat labai svarbus siekiant sukurti EPS. Tai, be kita ko, pagrįsta pinigų ir finansų ramsčiu, apimančiu visavertę bankų sąjungą. Dėl EPS Komitetas jau anksčiau yra pažymėjęs, kad ši sąjunga vis dar yra nestabili ir gali susidurti su didelėmis problemomis⁽²³⁾, todėl reikia ją toliau stiprinti plėtojant visus jos ramsčius.

3.17. Jau anksčiau konstatuota, kad suverenias valstybes ir bankus sieja nuolatiniai ryšiai, todėl valstybės narės nelabai linkusios sudaryti būtinas politines ir ekonomines sąlygas, taigi tinkamiausių ir veiksmingiausių sprendimų priėmimas nuolat atidedamas⁽²⁴⁾.

3.18. Todėl svarbu siekti pažangos ir šiuo požiūriu pagrindinis uždavinys – užtikrinti ir didinti valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą. Norint užtikrinti šį pasitikėjimą, taip pat būtinos vienodos konkurencijos sąlygos ir konvergencija pagrįstos panašios gairės.

3.19. Dėl krizės konvergencija susilpnėjo, ir dabar reikia nedelsiant vėl imtis atitinkamų darbų, kad valstybėse narėse būtų siekiama pažangos ir jos būtų skatinamos jos siekti kartu. Taip pat reikėtų remti ekonomikos gaivinimą, sudaryti palankesnes sąlygas makroekonominiam disbalansui mažinti ir didinti gebėjimą prisitaikyti.

4. Konkrečios pastabos ir komentarai

4.1. EESRK palankiai vertina pasiūlyme dėl EIGS nurodytą principą, pagal kurį naujoji sistema neturi daryti poveikio bankų sektoriaus išlaidoms. Atlikus išsamų poveikio vertinimą, nustatyta, kad bankų sektoriaus įnašas sudaro 0,8 %⁽²⁵⁾⁽²⁶⁾ apdraustųjų indėlių. Todėl svarbu nedidinti bendro įnašo į nacionalines ir Europos sistemas, kad būtų išlaikytas išlaidų neutralumas.

4.2. Be to, svarbu kuo labiau suderinti nacionalinius įnašus, kad būtų užtikrintos vienodos nacionalinėms indėlių garantijų sistemoms keliamos sąlygos ir išvengta šių sistemų skirtumų.

4.3. Šiuo vienodų sąlygų principu turėtų būti vadovujamasi palaikant tiek bankų sąjungos šalių narių, tiek jai nepriklausančių valstybių narių santykius. Tai, be kita ko, reiškia, reikia toliau stengtis suderinti dabartines IGS direktyvos nuostatas siekiant užtikrinti didesnę visose valstybėse narėse veikiančių sistemų konvergenciją.

⁽²¹⁾ Pasak Komisijos atstovų, dabartiniai pasiūlymai grindžiami poveikio vertinimu, kuris buvo atliktas iš dalies keičiant Direktyvą dėl indėlių garantijų sistemų. Žr. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52010SC0834>. Žr. konkrečiau dokumento 7.8 ir 7.11 punktus.

⁽²²⁾ Dėl šių rizikos mažinimo priemonių visų pirma reikės įgyvendinti svarbiausias priemones vadovaujantis šiame dokumente aprašyta perspektyva.

⁽²³⁾ Žr. 14 išnašoje nurodytas nuomones.

⁽²⁴⁾ Žr. 14 išnašoje nurodytos pirmos nuomonės 4.1.2 punktą.

⁽²⁵⁾ Pagal Direktyvą dėl indėlių garantijų sistemų.

⁽²⁶⁾ Arba 0,5 %, jei tenkinamos tam tikros sąlygos.

4.4. Institucinės užtikrinimo sistemos teikia finansinę paramą, kai jos nariai atsiduria sunkioje padėtyje, ir taip padeda išvengti bankų žlugimo. Šių sistemų prevenciniai veiksmai turėtų būti visiškai pripažinti naujajame reglamente dėl EIGS, kitaip gali būti pakenkta bendrai koncepcijai.

2016 m. kovo 17 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*
Georges DASSIS
